

Univerzita Karlova
Právnická fakulta
katedra práva životního prostředí

Posudek oponenta disertační práce

Název disertační práce:	Nakládání s půdou v českém a izraelském právu
Anglický název práce:	<i>Disposition of land in Czech law and the law of Israel</i>
Autor disertační práce:	Mgr.Sabina Falteisková, DiS
Školitel:	<i>prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc.</i>
Datum uzavření rukopisu:	<i>22. července 2019</i>
Počet znaků:	<i>416 730 znaků včetně mezer</i>

Text posudku

Úvodem

Doktorandka Mgr. Sabina Falteisková, DiS (dále jen „autorka“) zpracovala disertační práci s názvem „Nakládání s půdou v českém a izraelském právu“, která zahrnuje 416 730 znaků včetně mezer.

Jak uvádí autorka, ochrana půdy před degradací je zcela klíčovým úkolem, který se ve světle klimatického vývoje doprovázeného extrémním suchem společně se sociálním a ekonomickým vývojem stává velmi aktuálním. Její práce se proto zabývá problematikou půdy a jejími zvláštnostmi v právním smyslu, které společně s dalšími činiteli vztahy k půdě podstatně ovlivňují.

Oponovaná disertační práce se na 176 stranách (zbytek tvoří povinné přílohy dle Opatření děkana č.17/2017) zabývá nesmírně aktuální, společensky závažnou a právně náročnou

problematikou v oblasti zvláštní části práva životního prostředí, kterou je právní úprava nakládání s půdou. Významnou přidanou hodnotou zpracování již tak sám o sobě náročného tématu je, že jej autorka pojala jako srovnání české a izraelské právní úpravy. Autorkou zvolený záběr zahrnuje i témata nad rámec práva životního prostředí, aniž by ztrácela souvislost s hlavním tématem, tj. nakládání s půdou.

Dovolím si upozornit na disproporci v uvádění data uzavření rukopisu (vypracování práce), zatímco na prvních dvou stranách je uváděn 22.červenec 2019, na str. 10 je uváděn právní stav ke dni 30.června 2019. To mělo být dle mého názoru jednotné.

Ke struktuře a obsahu disertační práce

Text disertační práce je strukturován do úvodu, závěru a pěti tematických kapitol. Ty jsou dále strukturovány až do tří úrovní. Práce je tak na první pohled přehledná. Avšak v detailech pak autorka používá i třeba pět úrovní (např.v kap.5.2.2.).

Hlavním cílem disertační práce je zmapovat, popsat, analyzovat a porovnat právní úpravu nakládání s půdou a její ochrany v České republice a ve Státě Izrael a zodpovědět otázku, zda mohou být přínosem jak pro českou právní úpravu, tak pro normotvorbu Izraele. Na str. 8 si autorka klade i nemalý cíl, vyvodit příslušné závěry, které mohou vést k úvahám *de lege ferenda*.

Oponovaná disertační práce je strukturována tak, že autorka při svém výkladu postupuje od obecných témat ke zvláštním. Úvod do problematiky je dán částmi práce věnovanými historii a geografii České republiky a Státu Izrael, se zaměřením na současný stav a hlavní environmentální problémy. Důraz je kladen na právní vývoj za posledních sto let ve vztahu k pozemkově právním vztahům.

Dále se práce soustředí na vymezení současných vlastnických vztahů a na souvislosti s nakládáním s půdou v obou státech. Podrobně je popsána jak soukromoprávní struktura, tak zejména veřejnoprávní uspořádání těchto vztahů, které je v obou státech výrazně odlišné. Z tohoto hlediska je velká část pozornosti zaměřena na systém veřejného pronajímání izraelské půdy, který byl nastolen v době vzniku samostatného státu.

Právní úprava ochrany půdy, kategorizace půdy a přístupy obou států k její ochraně vzhledem k aktuálním environmentálním problémům jsou předmětem samostatné páté kapitoly, která představuje jádro disertační práce. Autorka dochází k poznání, že Stát Izrael nedisponuje

tolika právními předpisy, nicméně dosáhl dobrých výsledků, kterými je zejména zemědělství či vodní a lesní hospodářství. Česká republika je naopak z právního pohledu dobře zajištěna. Systém složkové i průřezové ochrany je účinný a na rozdíl od Izraele funguje v České republice spolehlivý systém pozemkové evidence.

Osobně bych byl s optimistickými a pozitivními hodnoceními platné české právní úpravy opatrný. Dovolím si upozornit na roztržitost legislativy do mnoha pramenů, za nešťastné považuji rezortní rozdělení působností ústředních orgánů státní správy, neexistenci některých právních předpisů, relativně jednoduché možnosti dosažení souhlasu s odnětím zemědělské půdy ke stavebním účelům, nízké odvody, jejich rozpočtové určení, podporu intenzivního zemědělství ze strany státu, podporu používání anorganických hnojiv apod. V neposlední řadě je to selhávání role územně samosprávných jednotek v rámci územního plánování.

Strukturu oponované disertační práce považuji za logickou a systematickou. Pozitivně hodnotím zařazování shrnutí za jednotlivými kapitolami. Oceňuji bohatou faktografii a komentování vlastního textu v poznámkách pod čarou. Autorka dokázala čtenáři čtivým způsobem přiblížit historii, politický a právní systém, geografii i klimatické podmínky Státu Izrael. Některé kapitoly jsou však bohužel spíše jen popisné a vlastní výsledky vědeckého výzkumu autorky v podstatě zprostředkovávají až kapitoly 4 a 5. Opět jde však hlavně o popis a analýzu, bez hlubšího průniku do podstaty a souvislostí. Škoda, že autorka nepracovala s judikaturou, zejména českých soudů.

U použitých vědeckých metod převažuje u hodnocené disertační práce deskripce, analýza a syntéza, jazykový, teleologický a historický výklad.

Oceňuji práci autorky s prameny v anglickém a hebrejském jazyce, jakož i uvádění základních a důležitých pojmů v hebrejském jazyce s jejich fonetickým přepisem.

K závěrům disertační práce

V závěru disertační práce (str. 170-176) je autorkou porovnán systém a účinnost české a izraelské právní úpravy při zohlednění výchozích podmínek obou států a je zhodnocena možnost využití zkoumaných nástrojů a institutů jednoho státu v podmínkách druhého státu. Závěry představují spíše shrnutí podstatných závěrů, ke kterým již autorka došla v průběhu

jednotlivých předchozích kapitol. Což není jistě na škodu. Závěry jsou zajímavé a odpovídají na vytčené cíle a výzkumné otázky. Jsou však spíše environmentálně-politického charakteru, představoval bych si více právní závěry, ostatně autorka na str. 176 uvádí, že jsou ve výstupech její disertační práce „*navrhována některá řešení problematiky de lege ferenda*“. V jakých výstupech? Má autorka na mysli dílčí publikované články na téma disertační práce? Proč je ale neshrnula právě v závěrech disertační práce (kam rozhodně patří)? Závěry otištěné v předložené disertační práci však rozhodně mohou sloužit jako podklad pro ústní obhajobu.

Konkrétní připomínky k práci

Na str. 129 autorka uvádí Washingtonskou úmluvu CITES a některé další mezinárodní úmluvy, aniž by bylo jasné, jaký vztah mají k tématu disertační práce.

Na str.134 v poznámce pod čarou je chybně uvedena citace zákona o ochraně přírody a krajiny (č.28/1992 Sb.?!).

Na str. 172 autorka uvádí, že zatímco české environmentální problémy se odvíjejí stále více od klimatických změn, současná izraelská problematika je založena zejména na působení člověka, intenzivním zemědělství a nedostatečně šetrné průmyslové činnosti. Jsem toho názoru, že totéž se dá říci i o české realitě. Stále převládá intenzivní zemědělská činnost, vysoká chemizace půdy, velké lány a konečně masivní zábor zemědělské půdy pro stavební účely.

Na str. 173 autorka uvádí, a já s tím v zásadě souhlasím, že varianta zestátnění vlastnictví v ČR není po historických zkušenostech myslitelná. Co ale jiného byl návrh skupiny komunistických poslanců letos na jaře, pokud jde o změnu čl. 7 Ústavy ČR?!

Práce s odbornou literaturou

Pokud jde o práci s odbornou literaturou a dalšími prameny, oponovaná disertační práce je vybavena opravdu bohatým poznámkovým aparátem. Autorka důsledně citovala použité prameny a odbornou literaturu. Pokud jde o citace, autorka vychází z požadavků obsahu doporučené citační normy ISO 690. Osobně bych si představoval trochu větší spektrum monografické literatury, zejména té zahraniční, v případě českých pramenů pestřejší spektrum komentářové literatury, pokud jde o občanské právo nebo i právo životního prostředí. Přestože autorka v kap. 5 píše o lesním zákonu, postrádám práci s příslušnou komentářovou

literaturou (minimálně Drobník, Dvořák). U použité literatury upozorňuji, že šlo využít i novější literaturu, např. u Drobníka a jeho Pozemkového práva autorka pracovala jen s 2. vydáním.

V oponované disertační práci však postrádám judikaturu, zejména českých soudů, k dané problematice. Minimum rozsudků využila i v částech o izraelském právu (v seznamech použitých pramenů jsou uvedeny alespoň/jen dva izraelské rozsudky).

Formální náležitosti

Pokud jde o formální požadavky na tento typ kvalifikační práce, tyto autorka splnila. Práce je psána čtivým jazykem bez zjevných gramatických chyb. Překlepů je v textu minimum (ale např. str. 120, 129, 134 atd.).

Disertační práce je vybavena řádnými seznamy použité odborné literatury a ostatních pramenů, požadované Opatřením děkana č. 17/2017. Seznamy jsou správně členěny dle věcného obsahu a charakteru pramene, včetně abecedního řazení příjmení citovaných autorů.

Škoda, že autorka nevyužila možnost disertační práci opatřit vlastními přílohami, které by jistě takový odborný text zajímavě informačně doplnily.

Závěr

I přes výše uvedené dílčí poznámky konstatuji, že předložená disertační práce Mgr.Sabiny Falteiskové, DiS „Nakládání s půdou v českém a izraelském právu“ splnila cíle, které si autorka při jejím zpracování stanovila.

Konstatuji, že práce jako celek odpovídá požadavkům na disertační práce z doktorského studijního oboru právo životního prostředí. Oponovaný text je zajímavý, čtivý, věcné i právní stránky jsou až na výjimky vyvážené. Autorka prokázala schopnost samostatné tvůrčí vědecké práce, jakož i schopnost její výsledky kvalifikovaným způsobem dále zprostředkovat, o čemž svědčí tato disertační práce. Doporučuji vybrané kapitoly upravit a nabídnout k publikaci některému odbornému periodiku.

Předloženou **disertační práci Mgr.Sabiny Falteiskové, DiS „Nakládání s půdou v českém a izraelském právu“** proto v souladu s čl. 82 Pravidel pro organizaci studia na PFUK **doporučuji k obhajobě** před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce.

Otázky k obhajobě

Prosím, s využitím inspirace v izraelském právu, o uvedení konkrétních legislativních návrhů *de lege ferenda* v českém právu, pokud jde o nakládání a ochranu zemědělské půdy.

V Rožtokách, dne 31.8. 2019

doc. JUDr. Vojtěch Stejskal, Ph.D.

oponent